

Nr 85.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ändring av
belysningsystemet vid garnisonssjukhuset i Stockholm;
given Stockholms slott den 23 februari 1923.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
23 februari 1923.*

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

I skrivelse till arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse den 27 juli 1917 gjorde chefläkaren vid garnisonssjukhuset i Stockholm framställning om anvisande av medel för, bland

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 65 häft. (Nr 85.)

406 23 1

Chefläkarens
vid garnisons-
sjukhuset i
Stockholm
skrivelse den
27 juli 1917.

annat, belysningsanordningar vid sjukhuset ifråga. Framställningen avsåg endast belysningen inom stora sjukhusbyggnaden genom direkt anslutning till stadens elektricitetsverk samt ett såvitt möjligt begränsat lampantal. Chefläkaren anförde i detta sammanhang, hurusom inom sjukhuset förefunnes 4 olika belysningssystem, nämligen 1) fotogénbelysning, 2) gasbelysning, 3) elektrisk belysning från egen motor, driven med kraft från Stockholms stads elektricitetsverk, samt 4) elektrisk belysning, direkt levererad av stadens elektricitetsverk. Dessa olika system hade införts tid efter annan i samband med belysningssystemens utveckling och utökandet av sjukhusets verksamhet. Tillkomna under tider, då såväl bränsle som arbetskraft varit billiga, vore de numera både oekonomiska och framför allt otillräckliga för sjukhusets behov. För att kunna utnyttja möjligheterna till noggranna kliniska undersökningar och vidtagna erforderliga ingrepp varje tid av dygnet, bereda intagna sjuka behöflig trevnad under den mörka årstiden och från ordnings- och allmänhygienisk synpunkt jämväl erhålla tillfredsställande förhållanden vore förbättrad belysning ett krav, som hörde till de för sjukhuset mest trängande. Kostnaderna för fullständig elektrisk belysningsanläggning inom stora sjukhusbyggnaden uppginge till 20,500 kronor.

Arméförvalt-
ningens sjuk-
vårdsstyrelses
skrivelse den
7 december
1917.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 7 december 1917 angående denna och andra av chefläkaren samtidigt avgivna framställningar förklarade sig arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse hava genom undersökning på platsen förvissat sig om, att de gjorda framställningarna vore väl befogade, och att de av chefläkaren föreslagna anordningarna vore oundgängligen erforderliga, därest det vore avgjort, att garnisonssjukhuset skulle alltjämt användas för sitt nuvarande ändamål. Då det emellertid finge antagas, att garnisonssjukhuset i en ej alltför långt avlägsen framtid skulle komma att sammanslås med serafimerlasarettet eller åtminstone flyttas från sin nuvarande plats, ansåge sig sjukvårdsstyrelsen icke kunna förorda omändringsarbeten inom sjukhuset i större omfattning än som oundgängligen vore av behovet påkallade. På grund härav funne sig styrelsen för det dåvarande endast kunna förorda sådana belysningsanordningar, som avsåge, att den elektriska belysningen i sjuksalar och korridorer anordnades så, att den kunde tändas vilken tid på dygnet som helst, då ljus erfordrades. Det vore också nödvändigt att införa elektrisk belysning uti övriga av chefläkaren omnämnda byggnader, den s. k. stenpaviljongen samt träpaviljongen, därest dessa byggnader bleve ombyggda. Kostnaden för anordnandet enligt dessa

grunder av strömbrytare uti stora sjukhusbyggnaden samt inledning av elektrisk belysning uti stenpaviljongen och träpaviljongen beräknades belöpa sig till 5,050 kronor.

Med anledning av sjukvårdsstyrelsens ovanberörda framställning föreslog Kungl. Maj:t 1918 års riksdag att för verkställande av vissa ändringsarbeten vid garnisonssjukhuset i Stockholm å tilläggsstat för samma år anvisa ett reservationsanslag av 91,025 kronor, varav för belysningsanordningar beräknades nyssnämnda belopp, 5,050 kronor. Det av Kungl. Maj:t äskade anslaget blev av riksdagen anvisat.

Framställning
till 1918 års
riksdag.

Sedermera hemställde chefläkaren vid garnisonssjukhuset i skrivelse till arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse den 20 augusti 1921 om vidtagande av en fullständig omläggning av belysningssystemet inom hela sjukhuset samt framhöll därvid, att det äldre belysningssystemet med eget nät möjligen kunnat vara ekonomiskt fördelaktigt för staten, så länge strömleveransen till sjukhusets elektriska motor beräknades efter 20 öre per kwt, men att sedan priset efter den 31 december 1920 höjts till 36 öre per kwt, varje skäl att från denna synpunkt bibehålla hittillsvarande system bortfallit. En fullständig omläggning av belysningssystemet till direkt anslutning till stadens elektricitetsverk betingade enligt sakkunnig beräkning en kostnad av 41,000 kronor och komme att medföra en besparing per år av 5,000 kronor.

Chefläkarens
skrivelse den
20 augusti
1921.

Sedan arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse — som med hänsyn till det statsfinansiella läget för det dåvarande icke ansåg sig kunna vidtaga åtgärder i åsyftad riktning — anbefallt chefläkaren att i samband med anslagsäskandena för nästkommande budgetår inkomma med förnyad framställning i ärendet, har chefläkaren i skrivelse den 31 maj 1922 avgivit dylik framställning samt därvid anført, bland annat, att kostnaderna för belysningssystemets omläggning, vilka år 1921 upptagits till 41,000 kronor, numera syntes kunna begränsas till 36,000 kronor enligt följande skrivelsen bifogade kostnadsberäkning:

Chefläkarens
skrivelse den
31 maj 1922.

Installationerna inom de olika byggnaderna jämte	
erforderliga jordkablar och luftledningar	kronor 25,000: —
Armatur	» 8,000: —
Grävningskostnad för kablar samt övriga omkost-	
nader	» 3,000: —
	<hr/>
	Summa kronor 36,000: —

Förutom att en omläggning av belysningssystemet medförde en årlig besparing för staten, som fortfarande kunde beräknas till 5,000 kronor för år, vore den även nödvändig ur säkerhetssynpunkt. Det ledningsnät, varigenom den här ifrågavarande strömmen fördelades inom etablissemang, vore så gammalt och omodernt, att en fortsatt användning av detsamma medförde fara för antändning. Denna fara måste givetvis ökas för varje år, som ytterligare ginge, utan att nätet utbyttes mot en anläggning, som motsvarade moderna krav på elektriska belysningsledningar. Ett utbyte av ledningsnät vore sålunda oundvikligt och borde ur säkerhetssynpunkt företagas snarast möjligt. Lämpligt vore då att i samband härmed även ändra systemet för belysningen enligt angivna grunder.

Slutligen kunde ytterligare en fördel anföras, visserligen icke av ekonomisk natur men icke desto mindre av mycket stor betydelse för arbetet vid sjukhuset. För att undvika överhettning i generatorn måste densamma stå stilla under vissa timmar av dagen; följderna blevo, att intet lyse kunde levereras, vilket naturligtvis vore till stort obehag under den mörkare delen av året. För att bereda maskinpersonalen en mycket välbehövlig ledighet från dess ansträngande arbete natt och dag (56 timmars arbetstid per vecka) måste de elektriska maskinerna dessutom hållas stillastående under en tid av 6 veckor under sommaren, under vilken tid intet elektriskt ljus kunde erhållas ens i sjuksalarna. Detta vore en olägenhet, som borde undanröjas. Genom övergång till belysning direkt från stadens belysningsnät bereddes tillgång till elektriskt ljus vid alla tider på dygnet under hela året, en fördel som vore av stor betydelse på ett sjukhus.

Med anledning av vad sålunda anförts anhölle chefläkaren, att sjukvårdsstyrelsen måtte utverka anvisande av medel för införande av tidsenligt, penningbesparande belysningssystem vid sjukhuset.

Arméförvalt-
ningens
yttrande den
31 augusti
1922.

Arméförvaltningen har uti häröver den 31 augusti 1922 avgivet yttrande anført, att de av chefläkaren påvisade olägenheterna syntes böra undanröjas. Genom övergång till belysning direkt från stadens belysningsnät bereddes tillgång till elektriskt ljus vid alla tider på dygnet under hela året, en fördel, som naturligtvis vore av största betydelse på ett sjukhus.

Med hänsyn jämväl till, att åtskilliga år torde förgå, innan planlagd förflyttning av garnisonssjukhuset kunde komma att äga rum, att ändrat belysningssystem i varje fall måste införas eller kunde utnyttjas, därest annan institution toge byggnaden i anspråk, att några tusental

kronor om året i driftkostnader kunde genom den företagna omläggningen av belysningssystemet besparas, samt att brandfaran avlägsnades, ansåge sig arméförvaltningen icke kunna undgå att föreslå åtgärder i av chefläkaren angivet syfte.

Beträffande storleken av erforderliga medel, sådana desamma beräknats av chefläkaren och i byggnadsstyrelsen eller 36,000 kronor, hade sjukvårdsstyrelsen intet att erinra.

På grund av vad sålunda anförts, hemställde arméförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för ändring av belysningssystemet vid garnisonssjukhuset i Stockholm å extra stat för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 anvisa 36,000 kronor.

Slutligen har arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse i skrivelse till Kungl. Maj:t den 26 januari 1923 anført, att sedan det visat sig, att icke något anslag för ovanberörda ändamål av Kungl. Maj:t äskats i statsverkspropositionen till 1923 års riksdag, sjukvårdsstyrelsen funnit sig böra föreslå en annan utväg för möjliggörande av de ifrågasatta ändringsarbetenas snara utförande, nämligen att härför måtte få tagas i anspråk uppkomna besparingar å den för garnisonssjukhuset i Stockholm avsedda anslagsposten under ordinarie sjukvårdsanslaget. Den vid ingången av år 1923 å nämnda anslagspost förefintliga odisponerade reservationen utgjorde 144,420 kronor 91 öre och lämnade alltså tillgång till bestridande av kostnaderna för omförmälda ändringsarbeten. Med hänsyn därtill, att det anslag, varå denna reservation uppstått, icke avsetts för utgifter av här ifrågavarande art, syntes emellertid riksdagens medgiva till den föreslagna medelsdispositionen böra inhämtas. Sjukvårdsstyrelsen hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att för ändring av belysningssystemet vid garnisonssjukhuset i Stockholm finge tagas i anspråk högst 36,000 kronor av förefintliga besparingar å den för samma garnisonssjukhus avsedda anslagsposten under ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m.

Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses skrivelse den 26 januari 1923.

Enligt från byggnadsstyrelsen under hand infordrad uppgift beräknas de kostnader, varom här är fråga, med nuvarande arbets- och materialpriser komma att ställa sig på följande sätt:

Förnyad kostnadsberäkning.

Jordkablar och luftledningar samt efterlagningar inomhus	kronor 21,000: —
Glödlampor och armatur	» 7,500: —
Grävningar och omkostnader	» 2,500: —
<hr/>	
Summa kronor 31,000: —	

Departementschefen.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, anvisades år 1918 ett mindre belopp för avhjälpande av de mest framträdande bristerna i belysningssystemet vid garnisonssjukhuset i Stockholm. Emellertid har behovet av en genomgripande förändring av hela systemet alltmera gjort sig gällande. En dylik förändring, innefattande fullständig elektrifiering av sjukhuset med elektrisk energi från stadens elektricitetsverk, skulle ock, enligt vad utredningen i ärendet giver vid handen, medföra jämförelsevis avsevärda besparingar i driftkostnaderna. Vid nu angivna förhållanden och med fästat avseende jämväl därvid, att, på sätt sjukvårdsstyrelsen framhållit, ett förändrat belysningssystem torde kunna utnyttjas även av den institution, åt vilken de nuvarande sjukhusbyggnaderna vid en framtida förflyttning av garnisonssjukhuset må komma att upplåtas, finner jag mig böra tillstyrka, att för ifrågavarande ändamål erforderliga medel, högst 31,000 kronor, ställas till förfogande. Vad angår sättet för kostnadernas bestridande, ansluter jag mig till det av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse senast framställda förslaget, att härför måtte få disponeras förefintliga besparingar å den för garnisonssjukhuset i Stockholm avsedda anslagsposten av det under fjärde huvudtiteln uppförda ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m. Av skäl, som sjukvårdsstyrelsen anfört, torde emellertid ärendet böra underställas riksdagens prövning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av förefintliga besparingar å den för garnisonssjukhuset i Stockholm avsedda anslagsposten av det under fjärde huvudtiteln uppförda ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m. må för ändring av belysningssystemet vid nämnda sjukhus tagas i anspråk högst 31,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik von Horn.